

brutaliteit der binding met het dieptepunt van dezen onzedelijken handel heeft laten zien, ik neem hier Lindebooms qualificatie over: dit is een DOODSLEER. Geen enkel college over ook maar één vak van welken theologischen en niet-theologischen gereformeerden hoogleraar mag het „beschouwen“ en het „behandelen“ bouwen op wat men welbewust verklaart niet meer dan een fictie te zijn, een verzinsel, omtrent wat God „wel zal gedaan hebben“. Ik herhaal: het is een zonde tegen het tweede gebod: te zeggen: „God zal wel“ (dit of dat gedaan hebben), en daarna te verklaren: nu LEER ik meteen maar („beschouwen“) alsof het zoo IS en ik DOE ook maar („behandelen“) alsof het zoo IS. Deze alsof-theorie is niet eens een „alsof-filosofie“. Wat zoo heet, zocht nog naar een ken-theorie. Hier is veel lichter bedrieff.

Men wordt dan ook bepaald kregel, als men dit compromis- en camouflage-product toch nog een poging ziet wagen om de onderstellings-theorie wat „op te mixen“ (zoo zou een nederlandsch amerikaan het zeggen) met de verzekering, dat men toch op een stellige uitspraak zich wil gronden. Staat er niet, dat wij de kinderen zoo moeten beschouwen en behandelen (als Kuiper en dus Ridderbos-Grosheide willen) „bouwende op Gods belofte“? Wat klinkt een gereformeerd mens „stellig“ in de ooren dan dat woord: „Gods belofte“?

Maar zulk spreken is niet meer dan een zonde, ditmaal ook tegen het derde gebod. Als ik beloofd heb, ergens om 8 uur een lezing te houden, dan mag de secretaris van het comité mij wel schrijven: „bouwende op uw belofte, beschouw en behandel ik u als iemand, die om 8 uur in de zaal zult zijn“; maar hij mag me niet (als ik niet meer beloofd heb dan het genoemde) schrijven: „bouwende op uw belofte, beschouw en behandel ik u als iemand, die om 3 uur met den trein aankomt, dan tot 4 uur met mijn vrouw en mij thee drinkt en me daarbij vertelt, hoe het gaat met uw gezondheid en hoe duur het leven toch wel is, dan tot 5 uur de stad gaat bekijken, tot 6 uur dit, tot 7 uur dat en tot 8 uur weer wat anders zult doen“. De vergelijking mist elk decorum, behalve dat der duidelijkheid. In volen ernst vraag ik: waar heeft God beloofd, dat Hij in de verbondskinderen (in allemaal, althans in hen „in den regel“, ordinaarlijk, zoals Ridderbos in 1943 het kwam zeggen) zal beginnen met de wederbarende werking op een tijdstip, dat tot het verleden zal behooren zoo vaak ons „beschouwen“ en „behandelen“ een aanvang neemt? DAT moet beloofd zijn, zal het verantwoord zijn, te zeggen: „krachtens zijn belofte“ beschouw en behandel ik de kinderen als zulken, in wie het wederbaren al in feite begonnen is. Wij mogen God alleen aan zijn werkelijke beloften houden. Het is misbruik van zijn Naam (zonde tegen het 3e gebod) te zeggen: krachtens zijn belofte neem ik aan dat dit en dat hier en nu door Hem gewrocht is, — wanneer het heelmaal niet door Hem beloofd is, dat Hij het zou gewerkt hebben „hier en nu“.

Men wil ginds de lieden doen gelooven, dat men met de oude A-menschen in volen vrede leeft. Dr Ridderbos komt prompt op tijd met zijn (te Bedum destijds wel voorbijgegaan) „leermeester“ ds T. Bos voor den dag, en dr K. Dijk heeft nog pas dr Smilde als man van A den volke voorgesteld. Maar als de heeren het zich herinneren willen dan ben ik bereid, hun de plaats te noemen waar en Diernanse en Noordzij(M.) en Lindeboom openlijk schrijven (nog na 1905): het is niet waar, dat God den regel volgt de uitverkoren kinderen te wederbaren vóór hun doop. Let wel: de uitverkoren kinderen. Niet eens die. Laat staan: de verbondskinderen.

Maar die door Diernanse-Noordzij-Lindeboom ontkenende regel wordt in het product van '46 toch maar als regel „beleden“; en alle Kamper heeren-synodocraten, al laten ze hun de Nawijn verzekeren in „De Bazuin“, dat het synodocratische Kampen toch heusch het oude is (maar het werd een dépendance der V.U., tot in de vergissingen toe), moesten nu Lindeboom en Noordzij op dit strijd punt verloochenen en werken de „collega's“ weg, die voor dit bedrijf niet te vinden zijn.

Want het is toch duidelijk dat het „beschouwen“ der kinderen begint bij hun geboorte?

En het „behandelen“ ook?

Voor het „beschouwen“ en „behandelen“ krachtens Gods belofte? Wie niet aanstonds als de kinderen er zijn, ja, reeds vóór hun geboorte, hen plaatst in het licht van Gods belofte, die heeft geen gereformeerde opvoedingsleer, noch zoodanige opvoedingspraktijk meer overgehouden.

Maar wanneer dan het beschouwen en behandelen begint dadelijk bij de geboorte, dan staat er WEER in 1946: dat Gods regelt is wederbaren vóór de geboorte. Ge moet hier „de kinderen“ beschouwen en behandelen als uitverkoren (de valsche verbondleer); ge moet ze beschouwen en behandelen als zulke verkoren, die in de prille jeugd reeds wedergeboren zijn; ge moet ze beschouwen en behandelen als wedergeboren vóór de geboorte (t beginpunt van tw „beschouwen en behandelen“).

Dat is hier de naakte B-theorie, onvervalscht.

Wat er op volgt (over dat niet weten wanneer Gods Geest precies begint) strijdt er wel tegen. Maar dit wordt toch geleerd, zoogenaamd „krachtens de belofte“.

En nu wij hier de „doodsleer“ terugvinden is het de tijd een stap terug te gaan en nog eens die fraaie uitspraak te bekijken uit het voorgaande gedeelte, dat de kerk „geen onderscheid moet maken tusschen leden en leden“.

Daarover straks,

K. S.

UIT DE SCHRIFT

VIJANDEN.

„Toen wij nog vijanden waren.....“

Rom. 5:10.

Ieder avondmaalsganger onder ons kent de woorden, hierboven afgedrukt. Wij zijn met God verzoend door den dood Zijns Zoons, toen wij nog vijanden waren. Ons avondmaalsformulier immers haalt deze woorden aan en verbindt er een troostende beschouwing aan.

Ook over deze woorden evenwel is in de theologie een zware strijd gestreden.

De vraag werd namelijk gesteld: wat voor vijandschap is hier bedoeld? Passieve of actieve vijandschap?

Passieve vijandschap — zoo zei men dan — dat is het vijand-zijn in lijdlijken zin. Het „vijand-zijn“ houdt dan niet in een vijandige dadendoen, doch ziet op den staat der verdorvenheid. Den staat van het schuldig staan tegenover de wet. Passieve vijandschap is dus het tegendeel van den staat der rechtvaardigmaking in forensischen zin (d.w.z. in den rechtlijken zin).

Actieve vijandschap daarentegen is een tegenstelling van den toestand der heiligmaking. In zulk een toestand doet men vijandige daden. Men zondigt zelf. Men doet dingen, die de vijandige gezindheid naar buiten doen komen. Met een rechtspositie van schuldig staan heeft dat niet zoozeer te maken als met een zedelijken toestand van boozedingen-doen-willen-en-ook-doen.

Nu zijn er theologen geweest, die gezegd hebben: hier is bedoeld vijandschap niet in passieven, doch alleen in actieven zin. De verzoening is dan ook bij hen zoo ongeveer hetzelfde als heiligmaking. En ook al heet ze bij hen nog rechtvaardigmaking, dan bedoelt men daarmee toch ongeveer hetzelfde als wat wij verstaan onder heiligmaking. Het rechtvaardigen beteekent dan zedelijke verbetering. De schuld-vraag is terzijde gesteld. De offerande van Christus is een krachtig voorbeeld bij hen, die van dit standpunt de consequentie aandurven. Een krachtig, d.w.z. het hart omzettend voorbeeld. Wij verzoenen ons er door met God. WIJ doen dat. WIJ verbeteren ons. En WIJ zijn dus het subject der verzoening.

Laat de gereformeerde prediking ook in de lijdensweken den daemon onderkennen, die hier het hart komt snijden uit het evangelie der verzoening.

Want niet wij zijn het subject der verzoening, doch GOD is het. Hij heeft niet gewacht totdat wij ons leven gingen corrigeren. Maar Hij heeft ons met zichzelf verzoend door den Bondsmiddelaar, die Borg, d.w.z. schuld-betaler, was, toen wij nog vijanden waren. Vijanden, zoo men het woord gebruiken wil, in passieven zin. Toen wij schuldig waren tegenover Hem in een staat van doemwaardigheid, een staat van forensische verlorenheid.

En zoo heeft Hij ons forensisch gerechtvaardigd. Dat was geen zedelijke correctie, doch een forensische, een ge-rechtelijke vrijspreekking.

En juist UIT die forensische rechtvaardiging komt ons toe de gave van Christus' Geest, die ons daarna en daarom zedelijk vernieuwt. De heiligmaking is geen „aanknoopingspunt“ voor onze volgende rechtvaardigmaking, doch is daarvan de vrucht. Wie de rechtvaardiging door het geloof aanneemt, ONTVANGT ze als de zijne. Maar ze wordt niet de verdiende rechtvaardigmaking, die hij zelf op eigen naam zou mogen schrijven. Door het geloof haar aannemen beteekent niet: door het geloof haar „nemen“ (in den zin van: verwerven, veroveren). Wat nemen we aan? Hetgeen verdiend is? Ja zeker — maar dan verdiend door onzen Borg.

De liturgische beweging, de oecumenische expansie, de confessioneele vervloeiing pleegt een aanslag op deze grondwaarheid.

Laat in onze weer tot reformatie gebrachte Kerken deze prediking der vrije genade weer vernomen worden en krachtig opbloeien. Dan houden we onze confessie hoog, als formulier niet van collectiviteit der alapers, doch van eenigheid der wakers.

En dan kunnen we ook avondmaal vieren. Want indien wij met God verzoend zijn (door Hem zelf) door den dood Zijns Zoons, toen wij nog vijanden waren, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, uit en door Hem leven.

K. S.

KERKELUK LEVEN

CONFERENTIE GEREFORMEERDE STUDENTEN.

Enkele gereformeerde studenten namen het initiatief tot het beleggen van een conferentie van alle gereformeerde studenten op 10 en 11 April D.V. te Kampen. Deze vergaderplaats is gekozen om haar centrale ligging en goede accommodatie inzake vergadergelegenheid en logies. De bedoeling is tegemoet te komen aan de behoefte, om onderling met elkaar van gedachten te wisselen over de problemen, ontstaan ook voor het studentenleven, door de reformatie der kerken, aanvang 11 uur v.m.

Professor Veenhof spreekt over de taak van den gereformeerde student na het huidige academiale leven, en Dr Jasperse over de taak der gereformeerde studenten op de rijksuniversiteiten en de V.U.

Men gelieve vóór 31 Maart deelname op te geven bij G. Roukema, I 360, IJsselmuiden. Voor verdere inlichtingen wende men zich tot den heer G. J. Breen, vac.-adres Biesboschstraat 65, Amsterdam, Reiskosten worden hoofdelijk omgeslagen.

ZANGERS EN SPREKERS, SPEELLIEDEN EN LITURGEN, I.

Verleden week stelden we eenige nadere opmerkingen in verband met het boek van den heer Milo in uitzicht.

Wel het belangrijkste schijnt ons toe de kwestie van het sacramentalisme. Reeds hebben we in ons vorig artikel daar enkele woorden aan gewijd. Maar eenige praeciseering blijft noodig.

Prof. Dr G. van der Leeuw, die een tijdlang minister van onderwijs etc. geweest is, heeft een kort boekje geschreven: „Liturgische kennis voor den organist“, (Arnhem, 1943). Achterin geeft hij de verklaring van eenige liturgische termen. Bij het woord „sacrament“ teekent hij aan:

„Sacrament“ (is) „een heilige handeling, die door God aan menschen is opgedragen om te verrichten in Zijn naam en waardoor Hij Zijn heil mededeelt“.

Deze omschrijving is natuurlijk ver verwijderd van de gereformeerde leer. Lang niet aan elken bepaalden theologischen term is een vaststaande, kenmerkend-gereformeerde opvatting verbonden. Maar met de sacramenten staat het anders; de gereformeerden hebben en met de Roomschen en met de Lutherischen een zwaren strijd over het wezen der sacramenten moeten voeren; en zoo ligt er een geweldige theologische arbeid achter, wanneer zij de sacramenten omschrijven, b.v. als heilige teekenen en zegelen, van God ingesteld, om ons de beloften van het Evangelie des te beter te (be)teekenen en te verzegelen. Hier is het WOORD gehandhaafd in zijn eereplaats; de sacramenten komen achter het Woord aan, zijn daaraan dienstbaar, en hebben letterlijk niets aan het Woord toe te voegen. Ze zijn wel „exhibitief“, d.w.z. iets mededeelende aan den geloovigen gebruiker, doch ze zijn alleen maar „exhibitief“ insoverre ze ook „obsignatief“ zijn, d.w.z. verzegelen wat God in zijn WOORD beloofd heeft. De gereformeerde sacramentstheorie kenmerkt zich hierdoor, dat ze van het Woord scherp onderscheiden zijn, dat ze aan het Woord dienstbaar zijn. Hetgeen nu dienstbaar is, dat is altijd principieel onderscheiden van datgene, waaraan het dienstbaar gesteld is.

Let men daarop, dan is duidelijk, hoezeer prof. v. d. Leeuw afwijkt van het gereformeerde standpunt, wanneer het in zijn boekje, hierboven vermeld, heet:

„In den laatsten tijd is er een strooming, om ook de Verklaring des Woords tot de sacramenten te rekenen“.

Tot zoover het citaat, dat zich aansluit bij hetgeen we hierboven reeds aanhaalden.

Men voelt, waar het naar toe moet. De „Verklaring“ (de term zelf maakt door het barthiaansche misbruik, dat ervan gemaakt is, een goed gereformeerde al kopschuw) is een sacrament. Dat beteekent dus: Zij is een heilige handeling, door God aan menschen opgedragen, waardoor Hij zijn heil mededeelt.

Is daar iets tegen?

Natuurlijk.

Als het sacrament verzegeling der beloften (van het Woord) is, dan is de INHOUD van het Woord de hoofdzak. Sacramenten hebben geen eigen inhoud. Dat is hun glorie: dienstbaar te zijn aan het WOORD. Die glorie moesten we, in de laatste jaren handhaven tegen de synodocraten, die er een verzegeling, niet van de beloften (het Woord), doch van de inwendige, aanwezige genade (in den hoorder des Woords) of zelfs den aanstaaenden hoorder, het kind, van maakten. In den strijd vóór de verdediging van het wezen der sacramenten tegen synodocratische „voorlichters“ als Grosheide-Ridderbos heeft een candidaat destijds het ambtelijke leven moeten laten, om het terug te krijgen van de aloude gerefor-